

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 160/2020-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Romanom Juríkom, PhD., M. Flengera 4, Nové Zámky, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základných práv podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Trebišov sp. zn. 10 C 190/2003 z 29. októbra 2007, rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6 Co 340/2014 z 24. novembra 2015 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 168/2018 z 29. apríla 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí a s'ťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. júla 2019 doručená ústavná s'ťažnosť s'ťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „s'ťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základných práv podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Okresného súdu Trebišov (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 10 C 190/2003 z 29. októbra 2007 (ďalej len „napadnutý rozsudok okresného súdu“), rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Co 340/2014 z 24. novembra 2015 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Cdo 168/2018 z 29. apríla 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z ústavnej s'ťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresným súdom bolo pod sp. zn. 10 C 190/2003 vedené konanie na základe žaloby s'ťažovateľa, jeho bývalej manželky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a syna [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] [(ďalej aj ako „žalobca v 1. rade“) spolu aj ako „žalobcovia“], ktorou sa domáhali proti žalovanej v 1. rade obchodnej spoločnosti Wüstenrot stavebná sporiteľňa, a. s., Grösslingova 77, Bratislava, IČO 31 351 026, žalovanej v 2. rade obchodnej spoločnosti GENERAL FACTORING, a. s., Mostová 2, Bratislava, IČO 35 838 825, a žalovanej v 3. rade obchodnej spoločnosti BK INVEST, s. r. o., Jakabova 45, Bratislava, IČO 35 794 569 (ďalej ako „žalovaní“), určenia neplatnosti dobrovoľnej dražby

(ďalej aj ako „napadnuté konanie“). Sťažovateľ vystupoval v napadnutom konaní v procesnom postavení žalobcu v 2. rade.

3. Okresný súd napadnutým rozsudkom prvým výrokom žalobu zamietol, druhým výrokom zaviazal žalobcov nahradiť žalovaným v 1. a 2. rade trovy konania v sume 95 643,80 Sk a tretím výrokom zaviazal žalobcov nahradiť žalovanej v 3. rade trovy konania v sume 104 369 Sk.

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uvádza, že okresný súd napadnutý rozsudok odôvodnil najmä absenciou naliehavého právneho záujmu, citujúc ustanovenie § 21 ods. 3 zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov v znení platnom a účinnom v čase vydania napadnutého rozsudku okresného súdu (ďalej len „zákon o dobrovoľných dražbách“), a neuvedením strán sporu na strane žalovaných v súlade so zákonom, keď žalobcovia ako žalovaného neoznačili vydražiteľa.

5. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 1 Co 179/2008 z 3. septembra 2009 napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil. Na základe dovolania, ktoré podali žalobcovia, najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 Cdo 10/2012 z 28. januára 2014 zrušil rozsudok krajského súdu sp. zn. 1 Co 179/2008 z 3. septembra 2009 a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Najvyšší súd dospel k záveru o existencii dovolacieho dôvodu podľa vtedy platného a účinného § 237 ods. 1 písm. f) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“), a to v dôsledku nesprávneho procesného postupu odvolacieho súdu v odvolacom konaní. Následne krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil napadnutý rozsudok okresného súdu.

6. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ, žalobca v 1. rade, ako aj žalovaná v 3. rade dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že dovolanie žalobcov aj žalovanej v 3. rade odmietol ako neprípustné.

7. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uvádza, že v dovolaní namietal odňatie práva konať pred súdom podľa § 237 písm. f) OSP. Toto pochybenie namietal v kontexte „odmietnutia“ žaloby z dôvodu neuvedenia všetkých účastníkov konania na strane žalovaných. Argumentoval tým, že v čase vydania napadnutého rozsudku okresného súdu zákon neupravoval okruh účastníkov konania o neplatnosti dražby. Zákonodarca v tomto smere pristúpil k zmene zákona o dražbách s účinnosťou od 1. januára 2008 (v tom čase už prebiehalo odvolacie konanie) práve z dôvodu reflexie problematickej aplikačnej praxe. Sťažovateľ tiež namietal iný nedostatok konania („inú vadu konania“) podľa § 241 ods. 2 písm. b) OSP a nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. c) OSP. Nesprávne právne posúdenie videl najmä v nezohľadnení viacerých rozhodnutí všeobecných súdov týkajúcich sa výkonu záložného práva k nehnuteľnostiam určených na bývanie.

8. Sťažovateľ poukazuje na nejednotnosť rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu, a to poukázaním na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 MCdo 11/2009. V tomto kontexte sťažovateľ uvádza: „*O otázke účasti v konaní o neplatnosť dražby rozhodoval najvyšší súd Slovenskej republiky nejednotne. Kým v rozhodnutí, pre ktoré podávame túto sťažnosť, považoval najvyšší súd postup nižších súdov, ktoré nepoučili žalobcov o okruhu účastníkov na strane žalovaných a žalobu kvôli absencii aktívnej vecnej legitímácie zamietli, považoval za správny, v uznesení 4 MCdo 11/2009 považoval takýto postup súdov za natoľko nesprávny, že z dôvodu prítomnosti chyby zmätočnosti v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p. zrušil tak rozsudok odvolacieho ako aj prvostupňového súdu (za povšimnutie stojí, že rozhodoval ten istý senát, ako v prípade sťažovateľa, i keď už v inom zložení).*“

9. Sťažovateľ v závere ústavnej sťažnosti uvádza, že legitímne očakával súdnu ochranu v jeho veci. V čase podania žaloby ešte nevedel (nemal odkiaľ vedieť; to platí aj pre jeho právneho zástupcu), aký má byť okruh účastníkov konania o neplatnosť dražby. Táto otázka sa definitívne vyriešila až po vydaní napadnutého rozsudku okresného súdu. Ak teda „sankcionovali“ všeobecné súdy chybu sťažovateľa spočívajúcu v nesprávnom vymedzení okruhu účastníkov konania, hoci ani samotným súdom nebol okruh účastníkov

dlhú dobu známy (táto otázka bola problematická v aplikačnej praxi), odopreli mu spravodlivosť a porušili jeho právo na spravodlivý proces.

10. Sťažovateľ uvádza, že následkom postupov a rozhodnutí všeobecných súdov prišiel aj o značnú časť majetku. Prišiel o rodinný dom, v ktorom aj s rodinou býval, v dôsledku čoho bolo porušené aj jeho základné právo vlastníť majetok.

11. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vo veci samej nálezom rozhodol:

„I. Základné právo sťažovateľa vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a článku 1 dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky so sp. zn. 4 Cdo 186/2018, rozsudkom Krajského súdu v Košiciach so sp. zn. 6 Co 340/2014 a rozsudkom Okresného súdu Trebišov so sp. zn. 10 C 190/2003 porušené bolo.

II. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach a základných slobodách uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky so sp. zn. 4 Cdo 186/2018, rozsudkom Krajského súdu v Košiciach so sp. zn. 6 Co 340/2014 a postupom a rozsudkom Okresného súdu Trebišov so sp. zn. 10 C 190/2003 porušené bolo.

III. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky so sp. zn. 4 Cdo 186/2018, rozsudok Krajského súdu v Košiciach so sp. zn. 6 Co 340/2014 a rozsudok Okresného súdu Trebišov so sp. zn. 10 C 190/2003 zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Trebišov na nové konanie.

IV. Najvyšší súd Slovenskej republiky, Krajský súd v Košiciach a Okresný súd Trebišov sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 10 000 eur do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

V. Najvyšší súd Slovenskej republiky, Krajský súd v Košiciach a Okresný súd Trebišov sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť sťažovateľovi trovy konania.“

12. Sťažovateľ podaním doručeným ústavnému súdu 15. októbra 2019 doplnil svoju ústavnú sťažnosť predložením listinných dôkazov. V tejto súvislosti uvádza: „*Predkladám Ústavnému súdu SR dôkazy, ako banky a spoločnosti ktoré sa spoločne špecializujú na likvidáciu rodín s postihom neúmernej finančnej straty, straty celoživotného diela ako je /rodinný dom/ a straty zdravia, to všetko za enormnej podpory súdov, na základe marenia spravodlivosti.*“

13. Sťažovateľ zároveň v doplnení ústavnej sťažnosti poukazuje na skutočnosť, že konanie o neplatnosť dražby bolo právoplatne ukončené napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktorý nadobudol právoplatnosť 8. februára 2016. V tejto súvislosti uvádza, že napriek tomu, že na krajskom súde prebiehalo odvolacie konanie proti napadnutému rozsudku okresného súdu, bol nezákonne vykonaný prevod vlastníckeho práva v katastri, a to napriek skutočnosti, že uznesením okresného súdu č. k. 10 C 190/03-30 z 12. októbra 2004 bolo odporcom zakázané nakladať s nehnuteľnosťou do právoplatného skončenia v predmetnej veci.

14. V súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 bola vec 17. októbra 2019 pridelená sudcovi spravodajcovi Milošovi Maďarovi a v zmysle čl. II bodu 3 písm. a) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 bola prejednaná v prvom senáte ústavného súdu v zložení Jana Baricová – predsedníčka senátu, Rastislav Kaššák a Miloš Maďar.

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

15. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

16. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

17. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

18. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

19. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

20. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto

zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

21. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

22. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

23. Podľa čl. 11 ods. 1 listiny každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

24. Podľa čl. 36 ods. 1 listina každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

25. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

26. Podľa čl. 1 prvej vety dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

27. Podstata ústavnej sťažnosti sťažovateľa spočíva v námietke, že pokiaľ všeobecné súdy „*sankcionovali*“ sťažovateľa za chybu spočívajúcu v nesprávnom vymedzení okruhu účastníkov konania, hoci ani všeobecným súdom nebol okruh účastníkov dlhú dobu známy (táto otázka bola problematická v aplikačnej praxi), odopreli mu spravodlivosť a porušili jeho právo na spravodlivý proces. Navyše, najvyšší súd v napadnutom uznesení ponechal tento nedostatok „*ladom*“, hoci v inom prípade rovnaké „*pochybenie nižších súdov*“ považoval za odopretie prístupu k súdu.

III.1 K namietanému porušeniu označených práv napadnutým rozsudkom okresného súdu

28. Vo vzťahu k tejto časti ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity svojej právomoci vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy. Z už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy totiž vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

29. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť (a aj domáhal) využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

30. V posudzovanom prípade proti napadnutému rozsudku okresného súdu mohol sťažovateľ podať odvolanie (čo aj dvakrát využil), o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Ústavný súd preto túto časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu

31. Pred posúdením vymedzenej námietky sťažovateľa dáva ústavný súd do pozornosti, že podľa § 124 poslednej vety zákona o ústavnom súde ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

32. V úvode posúdenia tejto časti ústavnej sťažnosti považuje ústavný súd za potrebné uviesť, že z jej obsahu vyplýva, že sťažovateľ svoju sťažnostnú argumentáciu vedie primárne vo vzťahu k dovolaciemu konaniu a napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu. Sťažovateľ vo vzťahu k porušeniu označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu neuvádza žiadne konkrétne vysvetľujúce výhrady. Ústavná sťažnosť obsahuje po opise skutkového stavu v rozhodnom len argumentáciu vzťahujúcu sa na rozhodovanie najvyššieho súdu. Sťažovateľ iba vo všeobecnej rovine v bode 15 ústavnej sťažnosti vytýka všeobecných súdom, že pokiaľ ho „sankcionovali“ za chybu spočívajúcu v nesprávnom vymedzení okruhu účastníkov konania, odopreli mu spravodlivosť a porušili jeho právo na spravodlivý proces.

33. O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody,

reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

34. V súvislosti s uvedenými tvrdeniami sťažovateľa ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ, zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, v ústavnej sťažnosti vo vzťahu ku krajskému súdu dostatočne konkrétnym spôsobom nezrejmlil vzťah medzi napadnutým rozsudkom tohto súdu a porušením ním označených práv, keďže nemá ani ambíciu racionálne polemizovať so zásadnými názormi krajského súdu, ktoré ho viedli k potvrdeniu napadnutého rozsudku okresného súdu. Sťažovateľovi sa tak touto všeobecnou argumentáciou (v rozsahu jedného odseku, pozn.) nepodarilo preukázať príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a ním označenými právami, ktorých porušenie namieta. Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že korelátom práva účastníka konania na primeranú reakciu zo strany orgánu verejnej moci (ústavný súd nevynímajúc) je aj jeho procesná povinnosť uvádzať dostatočne konkretizované návrhy, pretože primeranosť postupu orgánu verejnej moci je možné posudzovať iba vo vzťahu k určitému špecifickému tvrdeniu účastníka konania.

35. Vo vzťahu k sťažovateľovmu argumentu o jeho „sankcionovaní“ zo strany všeobecných súdov pre nesprávne označenie účastníkov konania na strane žalovaných ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že tak, ako to uviedol krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku, v čase podania žaloby sťažovateľom bola platná právna úprava podľa ktorej konanie o určenie neplatnosti dražby podľa zákona o dražbách bolo konaním o špeciálnej určovacej žalobe, ktorú možno podať len v lehote týmto zákonom stanovenej, a súd určí neplatnosť dražby vtedy, ak je na tom naliehavý právny záujem. Neplatnosti dražby sa pritom môže domáhať osoba, ktorá tvrdí, že porušením ustanovení tohto zákona

bola dotknutá na svojich právach a jej naliehavý právny záujem na určení neplatnosti dražby by bol daný, ak by rozsudok o vyhovení jej návrhu ovplyvnil jej právne postavenie, resp. ak by bolo možné dospieť k záveru, že by bez tohto rozsudku bolo jej právne postavenie neisté.

36. V tejto súvislosti krajský súd v napadnutom rozsudku uvádza: „*Vo vzťahu k vecnej správnosti rozhodnutia okresného súdu poukazuje odvolací súd na to, že aj pre toto špecifické konanie o neplatnosť dražby platí posudzovanie naliehavého právneho záujmu v tých intenciách, ako sa s ním vysporiadal okresný súd. Pravdou je, že v čase vykonania dražby z ustanovenia Zákona o dobrovoľných dražbách (zákona č. 527/2002 Z. z.) nevyplýval taxatívny výpočet osôb, ktoré majú byť účastníkmi konania o neplatnosť dražby, judikačnou činnosťou súdov, ktorá je vzácnne zhodná, aj v nadväznosti na ustanovenie § 92 ods. 1 O.s.p. o nerozlučnom procesnom spoločenstve účastníkov dražby bolo ustálené, že (obdobne, ako v konaní o neplatnosť právneho úkonu) musia byť účastníkmi konania všetci, o koho právach sa koná, t. j. okrem navrhovateľa dražby a vykonávateľa dražby musí byť účastníkom konania aj vydražiteľ, ktorý sa na základe príklepu stal vlastníkom draženej veci a keď išlo o nehnuteľnosť, bol ako vlastník nehnuteľností zapísaný na liste vlastníctva v katastri nehnuteľnosti. K zániku vlastníckeho práva záložcu totiž dochádza konaním týchto troch osôb, a ak by vydražiteľ nebol účastníkom konania, ani vyhovujúci rozsudok by nebol spôsobilý zmeniť postavenie navrhovateľov, pretože by nebol pre vydražiteľa záväzný a navrhovatelia v 2. a 3. rade by nemohli byť zapísaný na liste vlastníctva namiesto neho.*

Vzhľadom na to, že v predmetnej veci navrhovatelia za účastníka konania neoznačili vydražiteľa [REDAKOVANÉ], správne okresný súd uzavrel, že nie je daný naliehavý právny záujem na určení neplatnosti dražby. Zmyslom konania o neplatnosť dražby totiž je, aby sa dražba anulovala, a aby došlo k spätnému zápisu vlastníctva na pôvodného vlastníka, čo nie je možné, ak terajší vlastník nehnuteľnosti účastníkom konania nebol.“

37. Ústavný súd považuje námietky sťažovateľa o jeho „sankcionovaní“ zo strany všeobecných súdov, vzhľadom na uvedenú argumentáciu krajského súdu, za právne irelevantné a zároveň bez akéhokoľvek ústavnoprávneho rozmeru. Preskúvanie vecnej legitímácie, či už aktívnej (na strane žalobcu) alebo pasívnej (na strane žalovaného),

je imanentnou súčasťou každého súdneho konania a správne označenie sporových strán je základným predpokladom na úspech žalobcu v každom sporovom konaní. Všeobecný súd je povinný zistiť, či subjekty, ktoré vystupujú ako sporové strany a ktoré za sporové strany označí žalobca, sú skutočne účastníkmi hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého žalobca odvodzuje svoje subjektívne práva, a to bez ohľadu na skutočnosť, či zákonodarca v právnom predpise explicitne ustanoví alebo neustanoví okruh vecne aktívne alebo pasívne legitimovaných subjektov daného právneho vzťahu.

38. Z uvedených dôvodov ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.3 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

39. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že najvyšší súd mal odmietnutím jeho dovolania porušiť jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

40. Vzhľadom na to, že napadnutým uznesením najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľa, ústavný súd poukazuje na svoj ustálený právny názor, v zmysle ktorého otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí v zásade do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd. Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľov (m. m. II. ÚS 324/2010).

41. Pravidlá týkajúce sa prípustnosti dovolania majú za cieľ zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím. Dotknuté osoby musia počítať s tým, že tieto pravidlá budú aplikované. Jednako tieto pravidlá alebo ich používanie nemôžu týmto osobám zabrániť, aby využili existujúci opravný prostriedok (napr. I. ÚS 4/00; vec Pérez De Rada Cavanilles c. Španielsko, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 28. 10. 1998).

42. Poukazujúc na uvedené, ústavný súd ozrejmuje, že jeho úlohou bolo zistiť, či právny názor, na základe ktorého najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľa, bol najvyšším súdom aplikovaný ústavne akceptovateľným spôsobom v súlade s namietaným porušením označených práv.

43. Sťažovateľ namieta vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu, že tak, ako argumentoval aj v dovolaní, všeobecné súdy mu „odmietnutím“ žaloby, z dôvodu neuvedenia všetkých účastníkov konania na strane žalovaných, odňali možnosť konať pred súdom. Najvyšší súd tieto vážne pochybenia súdov nižšej inštancie neodstránil, v dôsledku čoho odoprel sťažovateľovi spravodlivosť a porušil jeho právo na spravodlivý proces, a to napriek skutočnosti, že v inom prípade (poukázaním na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 MCdo 11/2009, pozn.) rovnaké pochybenie nižších súdov považoval za odopretie prístupu k súdu.

44. Najvyšší súd k sťažovateľovým námietkam v rozhodnom uviedol: *„Odvolací súd totiž vyslovil správny záver, že konania o určení (vyslovení) neplatnosti verejnej dobrovoľnej dražby podľa zákona č. 527/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov, sa musia z hľadiska vecnej legitímácie zúčastniť (bud' na strane žalobcov alebo žalovaných) navrhovateľ dražby, vlastník alebo nositeľ nového práva k predmetu dražby, dražobník a vydražiteľ, lebo ide o ich nerozlučné spoločenstvo v zmysle ustanovenia § 91 ods. 2 O.s.p., resp. § 77 ods. 1 C.s.p., ako o tom hovorí rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 272/2007 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 47/2008. Na túto nespornú zásadu prebiehajúceho konania žalobcovia vôbec nereagovali, bud' z nevedomosti alebo z tvrdohlavosti, a tak zotrvali na pôvodnej ale z hľadiska účastenstva neúplnej žaloby,*

a to až do tohto štádia konania, a to aj napriek tomu, že ich zastupoval a zastupuje kvalifikovaný právny zástupca (pôvodne komerčný právnik, teraz advokát), u ktorého sa predpokladá dokonalá znalosť právnych predpisov, či znalosť procesného postupu súdov v obdobných veciach alebo v poznaní hraníc poučovacej povinnosti súdu účastníka sporu...

... V danej veci by išlo podľa návodu dovolateľov o otázku poučenia o tzv. vecnej legitímácii, t.j. o tom, kto ešte ďalší mal byť žalovaný (vydražiteľ nehnuteľnosti), aby súd mohol žalobe vyhovieť a nie o otázku nesprávneho podania podľa § 43 O.s.p., teda o otázku procesnú; právna zástupkyňa žalobcov o tom v podstate vedela už na pojednávaní pred okresným súdom dňa 6.11.2006, ktoré navrhla odročiť za účelom stretnutia sa s vydražiteľom ohľadne mimosúdneho usporiadania sporu, ale procesne na túto situáciu už nereagovala a ďalší právny zástupca nereagoval na ňu ani v podanom odvolaní, či dovolaní. Jeho námietka, že išlo iba o nejasnú alebo nedostatočne určitú žalobu podľa ustanovenia § 43 O.s.p., kedy by musel súd zasiahnuť, je preto nesprávna a neakceptovateľná...“

45. Ústavný súd po dôkladnom preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu konštatuje, že nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala jeho svojvoľný postup pri rozhodovaní o dovolaní sťažovateľa nemajúci oporu v zákone. Právny názor najvyššieho súdu nemožno považovať za arbitrárny, svojvoľný a jeho rozhodnutie za také, ktoré by bolo založené na takom výklade ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a Civilného sporového poriadku upravujúcich postup súdu v dovolacom konaní, ktorý by popieral ich účel a zmysel.

46. K argumentácii sťažovateľa, ktorou poukazuje na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 MCdo 11/2009 z 27. októbra 2009, v ktorom podľa názoru sťažovateľa najvyšší súd v rovnakom prípade považoval postup všeobecných súdov, ktoré nepoučili žalobcov o okruhu účastníkov na strane žalovaných a žalobu kvôli absencii vecnej legitímácie zamietli, za natoľko nesprávny, že z dôvodu prítomnosti chyby zmätočnosti v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) OSP zrušil tak rozsudok odvolacieho, ako aj prvostupňového súdu, ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že predmetné rozhodnutie najvyššieho súdu nebolo možné analogicky použiť v prípade sťažovateľa, a to z dôvodu rozdielnosti v skutkovom

a právnom stave, ako aj v rozdielnosti v procesnom základe. V konaní vedenom najvyšším súdom pod sp. zn. 4 MCdo 11/2009 najvyšší súd zrušil rozhodnutia súdov nižšej inštancie z dôvodu prílišného formalistického výkladu procesných noriem, keď odvolací súd odmietol návrh žalobkyne na pristúpenie ďalších účastníkov konania na strane žalovaných, ktorým reagovala na špeciálnu úpravu zákona o dražbách účinnú v čase rozhodovania odvolacieho súdu. V prípade sťažovateľa je však zrejmé, že tak, ako to uviedol aj najvyšší súd v napadnutom uznesení, sťažovateľ žiadnym spôsobom procesne nereagoval na zákonnú zmenu a žiadny návrh na rozšírenie okruhu žalovaných nikdy nepodal.

47. Keďže v danom prípade bolo jednoznačne preukázané, že niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol aj v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

III.4 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 11 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu

48. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu je potrebné uviesť, že sťažovateľ namietal porušenie týchto základných práv v spojení alebo v nadväznosti na namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade nedošlo k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako ani k porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, je zjavné, že nemohlo dôjsť ani k porušeniu týchto označených práv. Ústavný súd preto aj túto časť ústavnej sťažnosti pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

49. Nad rámec uvedeného, s prihliadnutím na skutočnosť, že sťažovateľ pociťuje v dôsledku rozhodovania všeobecných súdov krivdu, ktorá zasiahla celú jeho rodinu, považuje ústavný súd za potrebné vyjadriť sa v závere tohto uznesenia aj k sťažovateľovým námietkam o nezákonnosti postupu príslušnej správy katastra (aj keď tento postup nie je v petite ústavnej sťažnosti napádaný, pozn.), ktorá napriek existencii právoplatného uznesenia okresného súdu o nariadení predbežného opatrenia č. k. 10 C 190/03-30 z 12. októbra 2004 (ďalej len „uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia“) vykonala zápis zmeny vlastníka na liste vlastníctva č. ■■■, v katastrálnom území ■■■■■■■■■■, na ktorom je zapísaný rodinný dom pôvodne v spoluvlastníctve sťažovateľa a jeho manželky. Z priloženého uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia považuje ústavný súd za preukázané, že jeho výrokom bol nariadený „*zákaz odporcom nakladať s nehnuteľnosťou zapísanou na LV č. ■■■, k. ú. ■■■■■■■■■■, rodinný dom č. s. ■■■, parc. č. ■■■, zast. plocha o výmere 776 m², s príslušenstvom do právoplatného skončenia predmetnej veci*“. Na základe uvedeného je zrejmé, že predmetným uznesením nebolo dotknuté postavenie vydražiteľa (ktorý nikdy nebol odporcom, resp. žalovaným v predmetnom konaní, pozn.), a teda nebolo jeho výrokom dotknuté ani jeho právo nadobudnúť vlastnícke právo k predmetnej nehnuteľnosti, ktoré tento nadobudol príklepom licitátora a uhradením ceny dosiahnutej vydražením a nebolo dotknuté ani jeho právo previesť vlastnícke právo k tejto nehnuteľnosti na tretie osoby.

50. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti sa ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v rámci rozsahu a dôvodov jeho ústavnej sťažnosti nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody podľa ústavy, alebo ľudského práva alebo základnej slobody podľa kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. apríla 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu